

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 De nieuwe grondwet van 1848 zorgde voor een verandering in het kiessysteem. De leden van de Tweede Kamer werden op een andere manier gekozen.
→ Op welke manier werden de leden van de Tweede Kamer vanaf 1848 gekozen?
- 1p 2 De Grondwet van 1848 zorgde voor een verandering in de **machtsverhouding** tussen de Tweede Kamer en het kabinet.
→ Hoe was de machtsverhouding tussen de Tweede Kamer en het kabinet vanaf 1848?
- 1p 3 Hieronder staat een omschrijving van een persoon:
Zij was één van de eerste Nederlandse feministes en was in 1894 één van de oprichtsters van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht (de VVVK). Tijdens de Tweede Feministische Golf zouden de Dolle Mina's haar naam gebruiken in hun streven naar de verbetering van vrouwenrechten.
→ Over welke vrouw gaat het?
- 2p 4 Hieronder staan drie uitspraken over de Nederlandse samenleving rond 1900:
- 1 De overheid moet zich alléén bezig houden met onderwijs en veiligheid. Voor de rest moet de overheid zich zo weinig mogelijk bemoeien met de samenleving.
 - 2 Het kapitalisme zorgt ervoor dat de meerderheid van de bevolking het slecht heeft. De overheid moet mensen die het slecht hebben ondersteunen.
 - 3 Het onderwijs aan 'kleine luyden' is vrij, maar de 'scholen met de Bijbel' zijn arm. Dat komt doordat de overheid de christelijke scholen ten onrechte niet financiert.
- Hieronder staan vier maatschappelijke groeperingen:
- a katholieken
 - b liberalen
 - c protestanten
 - d socialisten
- Geef per uitspraak aan welke maatschappelijke groepering daarbij hoort?
Let op! Er blijft één maatschappelijke groepering over.
- Doe het zo:*
Bij uitspraak 1 hoort maatschappelijke groepering ... (vul letter in).
(enz. tot en met uitspraak 3)

- 2p **5** *Gebruik bron 1.*
Stel, socialisten gebruiken deze foto in 1910 om aandacht te vragen voor hun politieke ideeën.
→ Geef aan, met een onderdeel uit de foto, waarom de foto gebruikt kan worden door socialisten.

Doe het zo:

Onderdeel uit de foto ... (vul in);

kan gebruikt worden door socialisten, omdat ... (vul in).

- 1p **6** *Gebruik bron 2.*
In de bron is een politicus aan het woord.
Welke uitspraak over deze politicus is juist?
Deze politicus is lid van
A de Eerste Kamer.
B de gemeenteraad.
C de Provinciale Staten.
D de regering.
E de Tweede Kamer.

- 1p **7** *Gebruik nogmaals bron 2.*
In de bron is een politicus aan het woord.
Welke politieke achtergrond heeft deze politicus?
Deze politicus is een
A katholiek.
B liberaal.
C protestant.
D socialist.

- 2p **8** Hieronder staat een schema over wetgeving:

In het schema ontbreken de politieke instanties of personen die een rol spelen bij wetgeving.

→ Vul per nummer de juiste politieke instantie of persoon in.

Doe het zo:

Bij **1** hoort ... (noem een politieke instantie of een persoon).

(enz. tot en met 4)

- 1p 9 Een omschrijving van een recht: het garandeert het parlement de volledige onafhankelijkheid van de onderzoekers. Dit recht biedt ook de mogelijkheid getuigen in het openbaar en onder ede te horen.
Over welk recht van het parlement gaat het?
A het recht van amendement
B het recht van budget
C het recht van enquête
D het recht van initiatief
E het recht van interpellatie
- 1p 10 Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer wordt gebruikgemaakt van het stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Voor de uiteindelijke zetelverdeling moet na het tellen van de stemmen de kiesdeler worden berekend.
→ Hoe wordt de kiesdeler berekend?
- 1p 11 Welke taak heeft de officier van justitie bij een rechtszaak?
- 2p 12 Vier beweringen over de Nederlandse rechtsstaat:
1 De politie moet zich aan de wet houden bij het verzamelen van bewijsmateriaal.
2 Iedere veroordeelde kan, als de rechter het toestaat, tegen zijn vonnis in hoger beroep gaan.
3 Ministers hoeven zich niet altijd aan de Nederlandse wet te houden.
4 Voor rijke mensen zijn de straffen lager dan voor arme mensen.
→ Vul per bewering in of deze **juist** of **onjuist** is.
Doe het zo:
Bewering 1 is ... (vul in: juist of onjuist).
(enz. tot en met bewering 4)
- Gebruik bron 3.*
- 2p 13 Noem eerst het grondrecht waarop de sollicitant zich beroept. Noem daarna het grondrecht waarop de gemeente zich beroept.
Doe het zo:
sollicitant: het recht op ... (noem grondrecht)
de gemeente: het recht op ... (noem grondrecht)
- 1p 14 De koning(in) heeft als staatshoofd in Nederland **weinig** politieke **macht**, maar **wel** politieke **invloed**.
→ Noem één voorbeeld waaruit blijkt dat het staatshoofd in Nederland politieke invloed heeft.
- Gebruik bron 4.*
- 1p 15 Zet de vier afbeeldingen van Nederlandse kabinetten in de juiste tijdvolgorde, van vroeger naar later.
Doe het zo:
Eerst ..., dan ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

Mijnwerkers aan het werk in een steenkolenmijn (1910)

bron 2

Een politicus aan het woord (1963):

"Mijnheer de Voorzitter! Ik zal elk nieuw wetsvoorstel van het kabinet eerlijk beoordelen en indien nodig een wetsvoorstel tot aanpassing indienen. Als aanhanger van de politieke ideeën van Abraham Kuyper hoop ik wel dat dit kabinet méér de Bijbel als uitgangspunt voor wetgeving gaat nemen."

bron 3

Uit een krant (2008):

In 2005 solliciteert een moslim bij de gemeente Rotterdam naar de functie van klantmanager. De sollicitant weigert op religieuze gronden vrouwelijke klanten een hand te geven. De gemeente heeft de sollicitant afgewezen. De sollicitant is het hier niet mee eens. Het komt tot een rechtszaak. Beide partijen beroepen zich op een grondrecht.

bron 4

Hieronder en op de volgende pagina staan vier afbeeldingen van Nederlandse kabinetten uit de twintigste eeuw.

afbeelding 1

Ministers van het tweede kabinet-Van Agt met koningin Beatrix

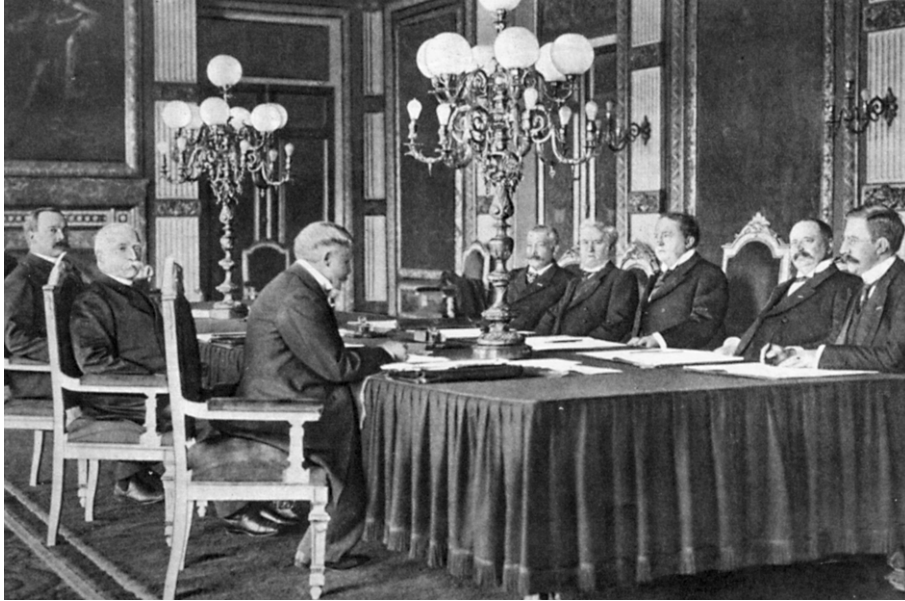
afbeelding 2

Ministers van het vierde kabinet-Drees met de eerste vrouwelijke minister

afbeelding 3

Minister-president Kuyper in overleg met andere ministers

afbeelding 4

Minister-president Gerbrandy met andere ministers in ballingschap in Groot-Brittannië

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.